

Vrienden van het **AIRBORNE** MUSEUM

Utrechtseweg 232
6862 AZ Oosterbeek
Tel. museum 085-337710
Tel. penningm. 085-333406

Nieuwsbrief no. 58, mei 1995

Redactie:
Drs. R.P.G.A. Voskuil
C. van Roekel
G.H. Maassen jr. (085-340142)

Van de redactie

Met het uitgeven van de Nieuwsbrief, die vanaf dit nummer wat extra 'kleur' heeft gekregen, proberen we de leden van de Vereniging Vrienden op de hoogte te houden van het reilen en zeilen van de vereniging en het Airborne Museum, en van wetenswaardigheden over de Slag om Arnhem.

In het algemeen heeft de redactie ruim voldoende kopij voor ieder nummer, maar dat betekent niet dat u niet zou kunnen meewerken aan de nieuwsbrief. Mocht u nieuws, opmerkelijke gegevens of vragen over bepaalde aspecten van de gevechtshandelingen in september 1944 hebben of beschikken over interessante foto's met betrekking tot de vereniging, het museum of de slag, dan kunt u deze te allen tijde naar de redactie opsturen voor plaatsing.

Excursie naar Duitsland

In het kader van de 50e herdenking van de bevrijding van Nederland organiseert de Vereniging Vrienden van het Airborne Museum dit jaar een excursie naar het gebied rond Hamminkeln in Duitsland.

Bij deze tocht, die wordt gehouden op zaterdag 27 mei a.s., zullen de luchtlandingen van de 6e Britse Airborne Divisie op 24 maart 1945 in dit gebied centraal staan. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de landingen van de 17e Amerikaanse Airborne Divisie en aan de 'Rhine Crossing' operaties bij Wesel.

Het programma voor deze dag ziet er als volgt uit:

- 09.00 uur: vertrek per bus vanaf het parkeerterrein voor de Goede Herderkerk (naast Brasserie Kleyn Hartensteyn) aan de Utrechtseweg in Oosterbeek.
- 10.00 uur: aankomst in Hamminkeln. Koffie en vertoning van de documentaire 'Operation Varsity'.
- 11.00 uur: begin excursie door het gebied bij Hamminkeln en Wesel.
- 13.00 uur: lunch.
- 14.00 uur: vervolg excursie.
- 16.00 uur: aanvang terugreis naar Oosterbeek.
- 17.00 uur: aankomst in Oosterbeek.

*Na de opening van de tentoonstelling 'De Bevrijders' op 5 april jl., schenkt de voorzitter van de Stichting Airborne Museum, drs. J.W.A.M. Verlinden, een exemplaar van de vlag '50 jaar bevrijding' aan de Canadese militaire attaché, kolonel F.K. Laforge.
(foto Berry de Reus)*

De tocht wordt geleid door de heer J. Nitrowski uit Hamminkeln, die een grondige studie heeft gemaakt van de luchtlandingen in dit gebied. De voertaal tijdens deze excursie is Duits, met eventuele samenvattingen in de Engelse taal.

U kunt zich opgeven door overschrijving van f 62,50 op postbankrekening 4403641 t.n.v. de Vereniging Vrienden van het Airborne Museum in Oosterbeek, onder vermelding van 'excursie'. Hiervoor krijgt u de bus-excursie, de koffie en de lunch in Hamminkeln en een uitgebreide, geïllustreerde gids.

Het maximale aantal deelnemers dat mee kan, bedraagt 50. Aanmeldingen worden behandeld in volgorde van binnenkomst van het inschrijfgeld. De sluitingsdatum voor de inschrijving is 17 mei. Dus als u interesse heeft, maak dan meteen het geld over. Degenen die zich aanmelden en wel of niet meekunnen, ontvangen tijdig bericht van de penningmeester.

5 april 1995. Chris van Roekel, samensteller van het Scholenproject, overhandigt de eerste exemplaren van de nieuwste editie aan de voorzitter van de Vereniging Vrienden, drs. J. Smits (links) en aan de heer Verlinden, voorzitter van de Stichting Airborne Museum (midden). (foto Berry de Reus)

Waarom een excursie naar Hamminkeln?

Het bestuur van de Vereniging Vrienden organiseert dit jaar een excursie naar het gebied bij Hamminkeln in Duitsland, waar op 24 maart 1945 de laatste grote luchtlandings-operatie uit de Tweede Wereldoorlog plaatsvond. Er zijn twee redenen om dit gebied als onderwerp te kiezen.

In de eerste plaats willen we met u nagaan hoe men bij de planning en uitvoering van deze luchtlandings-operatie de fouten die bij Arnhem waren gemaakt, trachtte te vermijden. Degenen die op de hoogte zijn van het verloop van de Slag om Arnhem, zullen bij de bestudering van de luchtlandingsoperatie 'Varsity' stuiten op beslissingen, die als ze ook in september 1944 waren genomen, waarschijnlijk een heel ander verloop van Operatie Market Garden tot gevolg zouden hebben gehad.

Een tweede reden voor deze excursie houdt verband met het feit dat we dit jaar herdenken dat ons land 50 jaar geleden werd bevrijd. Niet aan iedereen is het verloop duidelijk van de militaire acties die uiteindelijk leidden tot de bevrijding. Daarom is het interessant om de gebieden te bezoeken die zo'n grote rol hebben gespeeld in deze militaire operaties. Immers, Nederland is in het voorjaar van 1945 bevrijd door troepen die opereerden vanuit de streek die we zullen bezoeken. Zij maakten deel uit van een enorme legermacht die, onder het opperbevel van generaal Dwight D. Eisenhower, in een gigantische veldtocht langs een frontlijn vanaf het Zwarte Woud tot Nederland, Europa bevrijdde van de Duitse onderdrukking. Bij deze operatie waren maar liefst 9 geallieerde legers betrokken en leverden 87 divisies verbitterde gevechten. Het is goed om in een periode dat we onze bevrijding herdenken, door middel van een excursie eens stil te staan bij deze enorme krachtsinspanning. (Chris van Roekel)

Ledenlijst

Van de leden die hebben gereageerd op de oproep om hun naam en interessegebied aan ons op te geven, is nu een lijst samengesteld. Dit overzicht is bij deze nieuwsbrief ingesloten. Degenen die alsnog op deze lijst willen worden vermeld, kunnen zich schriftelijk opgeven.

Tentoonstelling 'De Bevrijders'

Op 5 april jl. werd in het Airborne Museum 'Hartenstein' door kolonel F.K. Laforge, militair attaché bij de Canadese ambassade, de tentoonstelling 'De Bevrijders' geopend. Deze expositie toont uniformen en uitrustingsstukken van de verschillende geallieerde legeronderdelen die in de periode 1944/1945 deelnamen aan de bevrijding van Nederland. Vanaf 12 september 1944 tot 5 mei 1945 vochten geallieerde strijdkrachten van de Verenigde Staten van Amerika, Canada, Groot-Brittannië, Polen, België, Frankrijk, Nederland en Noorwegen op Nederlands grondgebied. Ruim 13.000 militairen verloren hun leven voor onze vrijheid.

De expositie in het Airborne Museum duurt tot en met 31 oktober van dit jaar.

Vernieuwd Scholenproject gepresenteerd

Bij de opening van de tentoonstelling 'De Bevrijders' werd tevens het eerste exemplaar van het vernieuwde Scholenproject gepresenteerd door de Vereniging Vrienden van het Airborne Museum. Dit gebeurde door de samensteller, Chris van Roekel, die de eerste exemplaren overhandigde aan de voorzitters van de Stichting Airborne Museum en van onze vereniging.

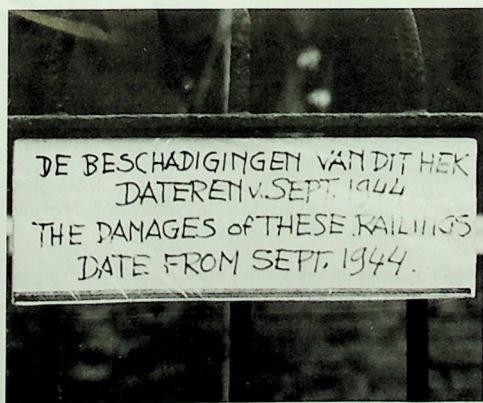
Het vernieuwde scholenproject is mede mogelijk gemaakt door de opbrengst van de telefoonkaartenactie van de VVV Arnhem, de Zuid-Veluwe & de Liemers, afgelopen jaar.

Zeer bijzondere persberichten geschonken

Het Airborne Museum 'Hartenstein' is in het bezit gekomen van een aantal originele getypte en handgeschreven persberichten uit de Slag om Arnhem. Vijftig jaar zijn ze in het bezit geweest van de veteraan Butcher, die in september 1944 als telegrafist was ingedeeld bij het Public Relations Team dat met de Eerste Britse Airborne Divisie naar Arnhem ging. Toen Butcher in september 1994 naar Arnhem kwam voor het bijwonen van de herdenkingen, schonk hij de persberichten aan zijn gastheer, de heer Krijger uit Oosterbeek, die ze op zijn beurt overdroeg aan het Airborne Museum.

De persberichten werden geschreven door de correspondenten Alan Wood, Marek Swiecicki en Guy

Byam. Voordat de teksten naar Engeland werden getelegrafeerd, werden ze gecensureerd door kapitein Brett en luitenant Williams. Hun handtekeningen, samen met de aantekening 'Passed for publication' staan op de berichten. De persberichten zijn opgenomen in het archief van het museum.

Tijdens de afgelopen september-herdenking voorzag een bewoner van de Beneden-Weverstraat in Oosterbeek zijn in de oorlog beschadigde hek van een, helaas tijdelijk, bordje. (foto's Robert Voskuil)

In memoriam Marek Swiecicki

Op 11 augustus 1994 overleed in de Verenigde Staten van Amerika de voormalige oorlogscorrespondent Marek Swiecicki. Hij schreef het eerste boek over de Slag om Arnhem, getiteld 'With the Red Devils at Arnhem', dat verscheen in november 1944. Van het boek, waarvoor generaal R.E. Urquhart het voorwoord schreef, verschenen al spoedig een Poolse en een Nederlandse vertaling. Laatstgenoemde is getiteld 'Roode Duivels in Arnhem'.

Swiecicki werd geboren in Odessa in 1915. Hij groeide op in de provincie Wolyn in Oost-Polen. Na zijn afstuderen aan de universiteit van Warschau in 1937, vond hij werk bij het Poolse Telegrafie Agentschap. Bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog was hij in Parijs. Hij nam dienst in het Poolse leger in Frankrijk en na de val van dat land ging hij in Groot-Brittannië werken bij de Poolse afdeling van de BBC.

Als correspondent van het Poolse Ministerie van Voorlichting, dat in ballingschap in Londen zetelde, maakte hij deel uit van het Poolse liaison-team bij het hoofdkwartier van de 1e Britse Airborne Divisie. Op 18 september 1944 landde hij in een zweefvliegtuig ten westen van Wolfheze. Spoedig daarna nam hij zijn intrek in hotel Hartenstein, dat vervolgens als uitvalsbasis diende voor zijn dagelijkse werkzaamheden als oorlogscorrespondent.

Na de Slag om Arnhem werkte Swiecicki als persofficier voor generaal Anders, commandant van het Poolse 2e Corps in Italië. Toen onderdelen van de 1e Britse Airborne Divisie in mei 1945 naar Noorwegen gingen, was hij daarbij. Na zijn demobilisatie werkte hij eerst als redacteur voor de krant 'POLISH DAILY' in Londen, waarna hij journalist werd voor Radio Free Europe. In 1950 emigreerde hij naar de Verenigde Staten, waar hij medewerker werd van de Poolse sectie van het radio-station de 'Voice of Amerika'. Hij had daar zijn eigen programma tot zijn pensionering in 1993.

(George F. Cholewczynski)

Jaarlijkse glider-landingen op video

'On The Same Spot' is de titel van een nieuwe videoband over de landingen van zweefvliegtuigen tijdens de afgelopen vijf herdenkingen van de Slag om Arnhem. Op 22 september 1990 vond op initiatief van de Oosterbeker Luuk Buist de eerste vlucht plaats, om daarmee de rol van het Glider Pilot Regiment tijdens de gevechtshandelingen van september 1944 te herdenken. Met medewerking van de lokale zweefvliegclub werden toen twee voormalige Britse gliderpiloten vanaf het vliegveld Terlet bij Arnhem overgevlogen naar hun oorspronkelijke landingsterreinen bij Wolfheze. Deelnemers en genodigden waren zo enthousiast over deze eerste vlucht, dat werd besloten tot en met 1994 ieder jaar een dergelijk evenement te organiseren.

De film toont de voorbereidingen, de vlucht en de landingen van de zweefvliegtuigen op de terreinen bij Wolfheze. Zowel op de grond als in de lucht werden fraaie opnamen gemaakt.

Ook de tocht over de weg met oude legervoertuigen waarmee veteranen van en naar de landingsterreinen werden vervoerd, komt uitvoerig in beeld, evenals de kranslegging bij het monument in Wolfheze op 14 september 1994. In het laatstgenoemde jaar kon de glidervlucht overigens wegens de weersomstandigheden niet doorgaan. Het geheel wordt afgewisseld met authentieke beelden uit september 1944.

'On The Same Spot' werd geproduceerd door Joop Bal en Luuk Buist. De 30 minuten durende videoband, waarvan zowel een Nederlandse als een Engelse versie werd gemaakt, kan in Nederland worden besteld door overmaking van f 52,50 op bankrekening 3850.31.491 van de RABO bank in Oosterbeek, t.n.v. Bal Bedrijfsvideo. Het gironummer van de bank is 823297.

Vanuit het Verenigd Koninkrijk kan de band worden besteld door het sturen van 20 Britse ponden in een envelop naar Bal Bedrijfsvideo, Rozensteeg 1, 6862 DH Oosterbeek, Nederland. U wordt verzocht geen cheques te sturen.

Het St. Elisabeths Gasthuis in Arnhem gesloten

Na bijna 100 jaar heeft op 22 februari jl. het bekendste ziekenhuis van Arnhem, het St. Elisabeths Gasthuis, definitief haar deuren gesloten.

Tijdens de Slag om Arnhem, toen het midden in de gevechten kwam te liggen, werd het een van de belangrijkste militaire hospitalen. Het 16th Parachute Field Ambulance arriveerde al in de avond van 17 september 1944 in het ziekenhuis en de volgende dagen werden er honderden gewonde Britse en Duitse militairen en burgers opgenomen.

Het is nog niet bekend welke nieuwe functie het gebouw zal krijgen.

"Churchill's Volunteer"

Binnen de groep van Britse Arnhem veteranen is Mr. Reg Curtis een bekende persoonlijkheid. Bijna altijd is hij aanwezig bij de jaarlijkse herdenkingen van de Slag om Arnhem. Zijn militaire loopbaan, die meer omvat dan alleen 'Arnhem', heeft hij nu beschreven in een zojuist verschenen boek getiteld "Churchill's Volunteer - A Parachute Corporal's Story".

Reg Curtis nam in 1937 dienst bij de Grenadier Guards. Hij vocht in Frankrijk in 1940 en wist via Duinkerken naar Engeland te ontsnappen. Daar nam hij dienst bij de Para-Commando's waarvoor hij een zware training onderging met zeer realistische militaire oefeningen. In november 1942 ging hij met de 1e Parachutistenbrigade naar Noord-Afrika, waar op verschillende plaatsen verbitterde gevechten werden geleverd. Daarna volgden op 13 juli 1943 de luchtlandingen op Sicilië.

Via Noord-Afrika ging hij vervolgens in november 1943 met zijn eenheid terug naar Groot-Brittannië, waar de 1e Britse Airborne Divisie in training ging voor de invasie van Europa.

Op 17 september 1944 landde hij met het 1e Parachutistenbataljon bij Arnhem. Tijdens straatgevechten in het westelijke deel van Arnhem werd Curtis een dag later ernstig aan zijn been gewond. Hij werd naar het noodhospitaal in Hotel de Tafelberg in Oosterbeek gebracht, waar hij de rest van de slag verbleef. Via het St. Elisabeths Gasthuis in Arnhem en hospitalen in Apeldoorn, kwam Curtis uiteindelijk terecht in krijgsgevangenschap in Duitsland, waaruit hij in 1945 door de Amerikanen werd bevrijd.

Al deze episodes beschrijft Curtis op levendige wijze, met oog voor details en niet zonder humor.

"Churchill's Volunteer" bevat 335 pagina's en is voorzien van foto's, tekeningen en bijlagen. Het werd uitgegeven door Avon Books, 1 Dovedale Studios, 465 Battersea Park Road, London SW11 4LR. De prijs (exclusief verzendkosten) bedraagt in Britse ponden: 14.95.

Telefoonkaarten hebben hoge verzamelwaarde

In 1994 bracht de VVV Arnhem, de Zuid-Veluwe & de Liemers in samenwerking met het Airborne Museum 'Hartenstein' een set van 4 telefoonkaarten uit met als thema 'De Slag om Arnhem'. Deze set is nu door de Nederlandse Telefoonkaartenclub gekozen als no. 2 op de lijst van Nederlands mooiste telefoonkaarten. Nummer 1 werd een kaart met een afbeelding van het KLM toestel de 'Uiver'.

In totaal werden in 1994 in Nederland 900 kaarten uitgebracht. Het Airborne Museum heeft nog enkele sets van de 'Slag om Arnhem' telefoonkaarten in voorraad. De prijs bedraagt f 50,-.

Wordt 'Who was Who' herdrukt?

Onze vereniging publiceerde in 1992 het boek 'WHO WAS WHO during the Battle of Arnhem - The Order of Battle of airborne officers who fought at Arnhem in 1944'. Dit naslagwerk bevat relevante informatie over alle officieren van de 1st British Airborne Division en de 1st Polish Independent Parachute Brigade Group.

Sinds de verschijningsdatum heeft de samensteller, Chris van Roekel, driemaal een lijst met aanvullingen en correcties aan belangstellenden doen toekomen. Door deze lijsten met errata is de publicatie echter niet altijd makkelijk te raadplegen.

Mede daarom en omdat het boekje inmiddels geheel is uitverkocht, denkt het bestuur aan de uitgave van een geheel herziene editie van 'Who was Who'. Daartoe is het van het grootste belang dat eventuele liefhebbers schriftelijk laten weten of zij hiervoor belangstelling hebben.

Heeft u interesse, laat het dan schriftelijk weten aan de secretaris van de vereniging. Naar aanleiding van het aantal reacties zal het bestuur besluiten of 'Who was Who' zal worden herdrukt.